

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-01-27
Besvaras senast
2026-02-17

Till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:306 Lagändring för att tillgängliggöra naloxon

Varje år dör flera hundra personer i Sverige till följd av opioidförgiftningar. Andningsdepression och vakenhetssänkning är de allvarligaste symtomen vid förgiftningar och kan snabbt bli livshotande. Naloxon är ett motgift mot alla sorters opioider och kan tillfälligt ta bort effekten av opioider genom att häva en förgiftning samt motverka andningsdepression. I Sverige används naloxon sedan länge inom hälso- och sjukvården för att i akuta situationer kunna häva andningsstillestånd vid opioidförgiftningar. Exempelvis Samsjuklighetsutredningen har lyft fram vikten av skadereducerande insatser för att hjälpa grupper med skadligt bruk av narkotika som har hög överdödlighet. Tillgången till naloxon kan spela en roll i detta arbete.

Socialstyrelsen har haft ett regeringsuppdrag om att aktivt stödja ett ökat tillgängliggörande av naloxon, och deras slutrapport publicerades i mars 2024. I rapporten hänvisas till två svenska studier där man undersökt var dödsfall orsakade av opioidöverdos har inträffat. Den stora majoriteten av dödsfallen till följd av överdos har skett i hemmet eller i en annan persons bostad samt på hotell, härbärgen, behandlingshem och liknande. Utöver detta sker dödsfall i offentliga miljöer, såsom i parker och på offentliga toaletter. Det finns inga säkra uppgifter kring hur många som avlider till följd av överdos i tunnelbanan eller andra delar av kollektivtrafiken.

En viktig del i att göra naloxon tillgängligt var att Läkemedelsverket 2024 beslutade att naloxon är receptfritt, vilket innebär att det går att köpa på svenska apotek. Därmed finns naloxon tillgängligt för personer som missbrukar och deras anhöriga. Enskilda individer kan köpa naloxon på apotek. Det finns även tillgängligt hos ambulanspersonal och inom räddningstjänsten samt tillgängliggörs inom kriminalvården.

Socialstyrelsen har konstaterat att man trots uppnådd receptfrihet inte ser något möjligt alternativ att tillgängliggöra naloxonnässprej till verksamheter utanför hälso- och sjukvården utan en lagändring.

Narkotikautredningen har i sitt betänkande (SOU 2023:62) gett ett förslag på en lag som skulle kunna ge möjlighet att tillgängliggöra naloxonnässprej för verksamheter utanför hälso- och sjukvården (lag om hantering av opioidantagonister utanför hälso- och sjukvården). Denna

lagändring har inte genomförts, och därmed har Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37) inte ändrats. Där föreskrivs i sjunde kapitlet vem som har behörighet att iordningställa, administrera och överlämna läkemedel. Ur dessa föreskrifter framgår att det finns tillfällen där icke legitimerad personal kan administrera läkemedel men att det begränsas till personal i ambulanssjukvården och räddningstjänsten. I Region Stockholm har naloxon länge använts inom ambulanssjukvården, och sedan 2024 kan även personal inom räddningstjänsten ge detta läkemedel. Men fortfarande kan inte de yrkesgrupper som ofta först är på plats, såsom ordningsvakter, uppdras att tillhandahålla naloxon.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga sjukvårdsminister Elisabet Lann:

Varför har inte lagändringen som föreslagits i Narkotikautredningen och rekommenderats av Socialstyrelsen genomförts, och kommer ministern att agera för att lagändringen ska genomföras, och i så fall när?

.....

Nils Seye Larsen (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren